

Asukkaiden osallistuminen hyvinvointialueiden talouden suunnitteluun

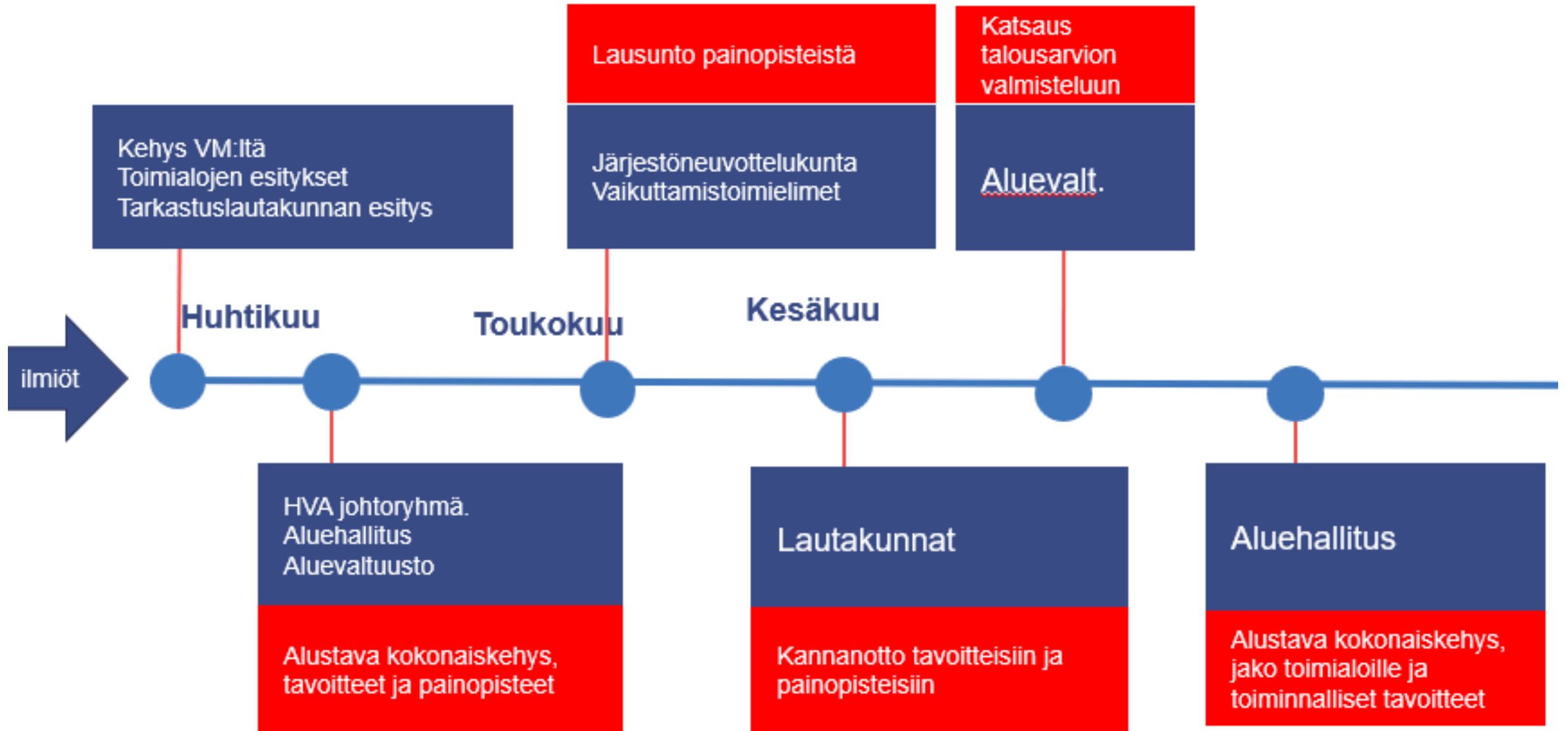
Osmo Pieski

Sitran verkostotilaisuus 25.5.2023

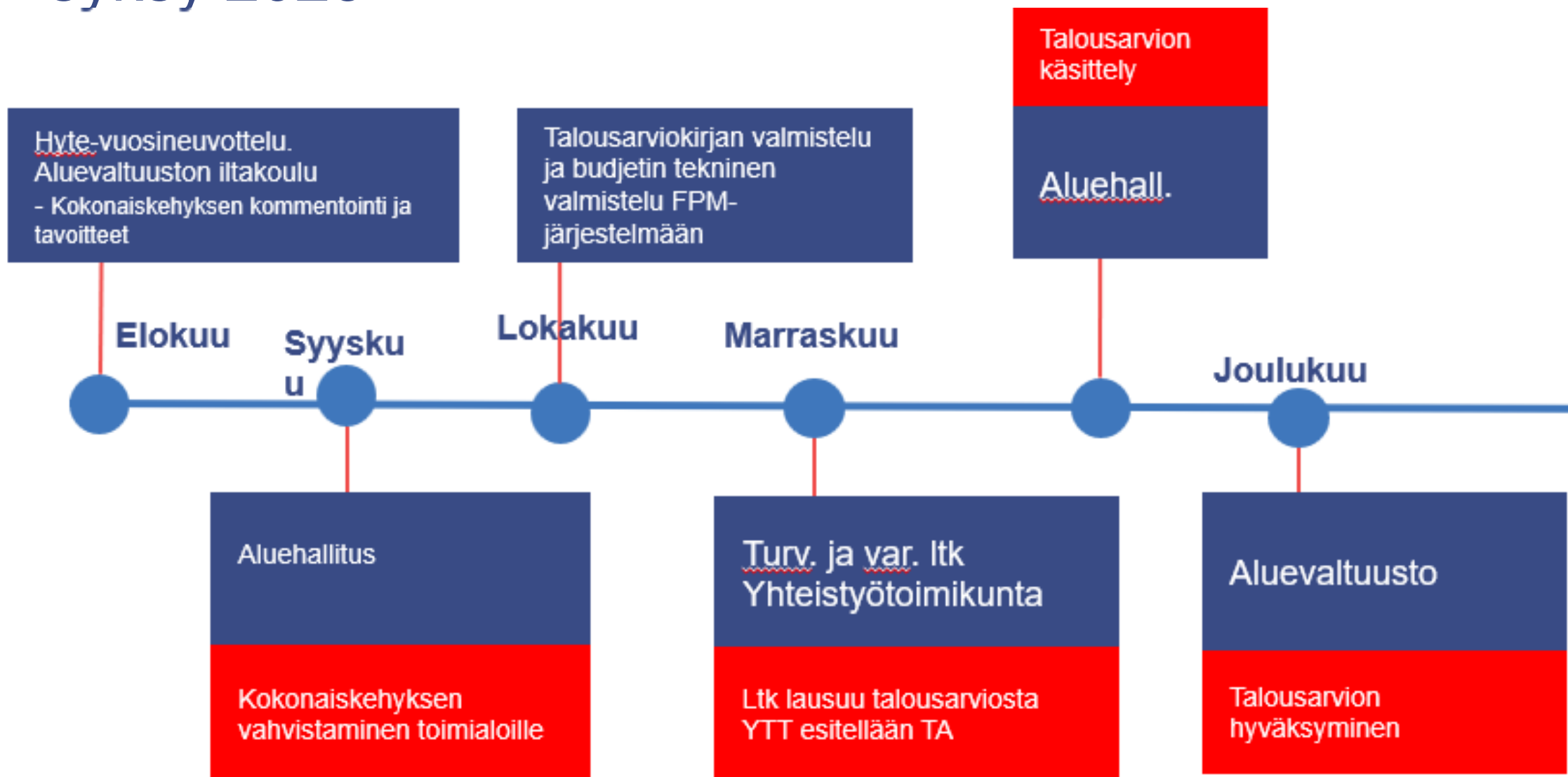

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Päijät-Hämeen hyvinvointialue, talousarvioprosessi kevät 2023

Päijät-Hämeen hyvinvointialue, talousarvioprosessi syksy 2023

Osallisuus hyvinvointialueella, laki hyvinvointialueesta 29 §

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
- 4) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 5) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua **hyvinvointialueen talouden suunnitteluun**;
- 6) tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Hyvinvointialueen talouden suunnittelu, hallituksen esityksen perustelu

”Tämä voisi tapahtua esimerkiksi avaamalla hyvinvointialueen talouden suunnittelua erilaisissa tilaisuuksissa ja sähköisissä sovelluksissa, vuorovaikutteisia menetelmiä hyödyntäen sekä osallistuvan budjetoinnin menetelmän avulla. Siinä hyvinvointialueen viranomaisen ja alueen asukkaat suunnittelevat ja päättävät vuorovaikutteisen systemaattisen prosessin muodossa siitä, mihin kohteisiin tietyt varat käytetään. Osallistuvaa budjetointia käyttämällä voidaan lisätä kansalaisten ja viranomaisten välistä vuorovaikutusta ja keskustelua, kansalaisten tietämystä sekä viranomaisvalmistelun ja poliittisen päätöksenteon avoimuutta. Osallistuva budjetointi voi olla apuväline tunnistaa monenlaisten eri asukasryhmien tarpeita ja tuoda niitä näkyviksi. Osallistuvan budjetoinnin kokeiluja on käytetty jossain määrin jo kuntatasolla.”

Hyvinvointialueen taloussuunnitteluun osallistuminen – esteet ja mahdollisuudet

Tarkoitus selvittää hyvinvointialueen taloussuunnitteluun osallistumisen reunaehtoja, aikaikkunoita ja portinvartijuuksia sekä rakentaa taloussuunnitteluun osallistumisen askelmerkit

Esteet	Mahdollisuudet
<ul style="list-style-type: none">• Totutut toimintatavat• <u>Asenteet</u>: mahdollisuutta vaikuttaa ei synny ellei siitä nähdä hyötyä tai ellei sitä pidetä muutoin tärkeänä• Haastaa valtarakenteita (<u>professiot</u>, poliitikot)• <u>Professioiden</u> vahva rooli ja tiedon epäsymmetrisyys, asukkailla ei ole riittävästi tietoa osallistumisen tueksi• <u>Lainsäädännön</u> vahva rooli toiminnan määrittelyssä• Tiukka valtion ohjaus ja käytännön liikkumavara pieni taloudessa	<ul style="list-style-type: none">• Osallistumisen lisäämisellä saavutetaan enemmän vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta• Jo nyt kerättävän tiedon hyödyntäminen prosessissa• Osallistumisen kautta syntyy uusia asiakaslähtöisiä toimintamalleja• Uudet digitaaliset toimintatavat ja välineet osallistumiseen• Vahvistaa järjestelmän legitimiteettiä• Hyvät kansalliset ja kansainväliset kokemukset

Osallistuva taloussuunnittelu

Tarkastelun tuloksena syntyy:

- Kokonaisnäkemys aikaikkunoista ja esteistä
- Kuvaus taloussuunnitteluun osallistumisen askelmerkeistä
- Näkemys osallistumisesta niin normaalissa taloussuunnittelutilanteessa kuin sopeutustilanteessa

päijät sote

Päijät-Hämeen
PELASTUSLAITOS